

Ne moremo imeti njive, če ne podremo ograj

Intervju z ministrom za javno upravo dr. Borisom Koprivnikarjem o iniciativi referenčna Slovenija.

mag. Edita Krajnović

Pri digitalni preobrazbi gre za sodelovanje in sposobnost implementacije, poudarja minister za javno upravo dr. Boris Koprivnikar, neformalni slovenski CDO (Chief Digital Officer). Kot pravi: »Naš namen ni razvijati novih rešitev in čakati, če jih bo kdo uporabil, temveč že razvi-

vendar praktično ne najdem države, ki bi lahko rekla, da ima načela in rešitve uporabljene v celoti in na sistemski ravni. Izraz digitalna Evropa pomeni, da sledimo trendu – hočeš nočeš smo družba, ki prehaja v digitalno funkcioniranje. Namen iniciative tudi ni, da bo država

njivo obdelovali z motikami, če pa podremo ograje, lahko kupimo traktor, večbrazdni plug in bistveno povečamo našo produktivnost.

Slovenija je ekstremno inovativna država, slabše pa nam gre pri udejanjanju idej.

te dobre rešitve uporabiti na sistemskem nivoju.« Tako lahko država postane ne le uporabnik rešitev, temveč tudi prodajni agent in pospeševalec prodaje.

Kaj pomeni ambicija zelene referenčne Slovenije v digitalni Evropi?

Digitalna Slovenija ali strategija zelene referenčne Slovenije sama po sebi sploh ne obstaja. Je v glavah, v sodelovanju. Je v neformalni skupini ljudi, ki se je zavezala k temu, da se bomo odkrito pogovarjali, kako zgraditi pogoje za t. i. digital readiness. Vse formalne strategije, kot je pametna specializacija, druge razvojne strategije, tudi evropska strategija digitalne transformacije in enotnega digitalnega trga, zelo jasno določajo, kateri so naši cilji. Z ambicijo referenčne digitalne Slovenije ne želimo vzpostavljati novih ciljev in rešitev, naša osnovna naloga je, da jih implementiramo.

Pri referenčni Sloveniji ne gre za to, da imamo najboljše predloge in izdelke, temveč da smo te sposobni aplicirati na sistemski ravni. Recimo pri e-zdravju imamo na tisoče vrhunskih rešitev z dokazanimi pozitivni učinki na zdravje ljudi, preventivo in javne finance. Pa

kupovala določene rešitve ali projekte. Mi bomo predvsem zagotovili oziroma se trudimo v tej smeri, da bomo katerekoli digitalne rešitve lahko v slovenskem prostoru implementirali. Zato jih bodo lahko tisti, ki jih imajo, lažje prodali.

Kaj uresničitev ambicije zahteva, katere ovire je potrebno preskočiti?

Za systemske rešitve, sploh v javnih servisih, je nujno sodelovanje: tako razvoja, kot podjetij in seveda države. Potrebno je prilagoditi tako zakone, kot načine financiranja; potrebno je osvestiti javne uslužbenke in končne uporabnike. Na strani države priložnost digitalne preobrazbe ni dovolj prepoznana, četudi se zelo trudimo, da jo promoviramo. Na primer – nekdo sprašuje, kaj ima gradnja cest z digitalizacijo? Stroji so danes povezani, digitalno vodeni, načrtovanje teče v 3D modelih, potrebna je povezava z državnim geografskim sistemom ... Vse skupaj mora delovati kot izredno kompleksen, soodvisen digitalni sistem. Tu naš čaka še veliko dela, da ugotovimo, da je odkrito sodelovanje in povezovanje pri digitalizaciji nujno. To ne pomeni poseganje v vrtiček nekoga, temveč da ne moremo imeti velike njive, če ne bomo podrli ograj. Sicer bomo

Zakaj verjamate, da je Slovenija lahko referenčna?

Slovenija je ravno prav velika za to. Je dovolj majhna, da skoraj vsak vsakega pozna, imamo relativno enostavno organizacijsko strukturo, obenem pa ni 'žepna država' – imamo vse institucije, kot jih imajo razvite države zahodne demokracije. Smo ekstremno inovativna država, predvsem v kreiranju inovacij in novih proizvodov, slabše pa nam gre v delu, ki ga opisujem kot 'referenčnost', tj. v sposobnosti implementacije. Imamo izredno dobro razvito IT Industrijo – če upoštevamo število prebivalcev in BDP, je naša IT industrija dvakrat bolj razvita od na primer estonske. A je izjemno razdrobljena, zato želimo delovati v smeri povezovanja in skupnih, celovitih rešitev. Uveljavljamo zavedanje, da slovenski trg ni končni trg, temveč odskočna deska za tujino. Ne le, da v Sloveniji razvijemo rešitev, temveč jo tudi implementiramo na državni ravni in potem imamo vsi skupaj – proizvajalci rešitve v sodelovanju z državo – skupen proizvod za prodajo v tujini. S tem si povečamo trg in na ta način država za industrijo deluje ne le kot uporabnik, temveč kot prodajni agent in pospeševalec prodaje.

Zaupanje, da nam bo uspelo, mi daje odziv podjetij, ki z neverjetnim entuziazmom ugotavljajo, da se je nekdo iz politike pripravil z njimi odkrito pogovarjati in soočiti na podlagi argumentov. Vero mi daje tudi odločna podpora

Povezovanje je pri digitalizaciji nujno. To ne pomeni poseganje v vrtilček nekoga, temveč da ne moremo imeti velike njive, če ne bomo podrli ograj med vrtilčki.

predsednika vlade, ki se je osebno udeležil obiska v ZDA, na Kitajskem je odločno podprl naša prizadevanja, skupaj gremo na CeBit. Digitalizacija ni nekaj, za kar se bomo odločili, temveč je dejstvo. Gre le za to, ali bomo iz tega potegnili neke koristi, ali pa bomo v to potegnjeni, ker ne bomo imeli druge izbire.

Sposobnost implementacije je pomanjkljivost, ki jo želimo spremeniti v prednost?

Če bi znali implementirati, bi bili danes uspešna digitalna referenčna država. Bistvo iniciative je ravno v tem, da uveljavljamo metode, kako naj bomo pri tem uspešni. Nisem naivnež, da bomo čez noč uspešno in učinkovito sodelovali. Več nalog imamo: moja naloga na strani države – ki ni lahka – je, da skušam več resorjev povezovati in privabljati k sodelovanju in k ambiciji referenčne Slovenije. Naloga gospodarskih združenj in podjetij je, da se povežejo v tistem delu, kjer je izgradnja skupne osnove dobra za vse – seveda pa si bodo od neke točke naprej konkurirali na trgu.

Rešitev ne predpisuje država podjetjem in rešitev ne morejo zahtevati podjetja od države, temveč se moramo o njih dogovoriti skupaj. Vzemimo za primer testiranje avtonomnih vozil, za kar bi Slovenija lahko bila čudovit pilot. Država mora podjetja podpreti tako, da bo spremenila

zakon o varnosti v cestnem prometu, da bo dovolil vožnjo avtonomnih vozil – to je primer zahteve podjetij do države. A omenjeni zakon je namenjen varnosti v

Vloge CDO v Sloveniji formalno nimamo, številne pobude, kot so iniciativa referenčne Slovenije in Samit100, pa nakazujejo, da bo država morala komu to vlogo dati.

prometu, ne spodbujanju podjetniškega razvoja. Če lahko v zakonu naredimo določene popravke, ohranimo varnost in ob tem ne onemogočamo podjetniškega razvoja, je to skupna rešitev, o kateri govorim. Naloga države ni, da žrtvuje ureditev, za katero je odgovorna, da bo podjetništvo cvetelo, a če najdemo vzajemne rešitve, jih lahko vzajemno vpeljemo. Umetnost razvoja družbe je v doseganju razumnih kompromisov.

Kako bomo vedeli, da je ambicija referenčne Slovenije uspela?

Videli bomo po rezultatih, ki so mi merilo. Ali se je kakovost življenja državljanca izboljšala? So storitve državljanom bolj dostopne? Imam kot državljan več časa? So se stroški storitev znižali? Nam je zdravstvena storitev bolj dostopna? Imamo manj kroničnih bolezni, ker smo uspešni s preventivo? Ali manj denarja porabim za svojo mobilnost, ker ne potrebujem več svojega lastnega avtomobila, saj je v državi uspešno implementirana mreža deljenja avtomobilov? To

so merila, ki bodo kazala uspešnost, pa tudi mednarodne primerjave. Prejel sem rezultate raziskave, ki pravi, da smo Slovenci dobri pri razvoju, imamo človeški

potencial, a smo slabi pri splošni dostopnosti digitalnih storitev in splošni implementaciji digitalizacije. To nam jasno kaže, kje so naše glavne naloge.

Ali Slovenija ima Chief Digital Officerja (CDO), kot je bil sklep Samit100 srečanja poslovnih voditeljev lani v Portorožu?

Ministrstvo za javno upravo je nesporno odgovorni nosilec centralizacije državnih informacijskih sistemov. Ni pa formalni nosilec digitalne transformacije. Vloge CDO v Sloveniji formalno nimamo, ravno skozi iniciativo referenčne Slovenije in številne pobude, tudi Samit100, pa morda zori trenutek, ko se bo država morala odločiti in komu dati to vlogo. Ta formalni korak je verjetno potreben, da bomo imeli nekoga, ki lahko sinhronizira naša prizadevanja za digitalizacijo, da bo imela čim manj stranpoti in nepotrebnih stroškov. ■

Mag. Edita Krajnović je direktorica in urednica v podjetju Mediade.